

dertil. Vi mener endvidere, at Lovforslaget, som det foreligger, lider af betydelige reelle og formelle Mangler, som man bør søge at afhjælpe. Jeg haaber, at der derom kan forhandles videre i Udvalget, og jeg hen- skyder saa meget hellere Forhandlingen dertil, som jeg har Haab om, at den højt- ærede Landbrugsminister ogsaa fra sin Side vil vise sig forhandlingsvenlig i denne Sag. Af den højtærede Landbrugsmini- sters tidligere Udtalelser tør jeg navnlig uddrage det Haab, at han vil være villig til at vise Imødekommen paa adskillige af de Punkter, som jeg tidligere har til- ladt mig at fremdrage. Det er altsaa mit Haab, at vi skal kunne faa et godt Resul- tat ud af Udvalgsbehandlingen, saaledes at vi maa kunne naa til en Ordning, der hjælper Brugerne, men ikke foruretter Ejerne.

Steincke: De to ærede foregaaende Talere har tidligere haft Lejlighed til at gøre Rede for deres Opfattelse af det foreliggende Lovforslag. Da jeg ikke har haft en saadan Lejlighed, og da yderligere Socialdemokratiet overhovedet ikke har udtalt sig om Lovforslaget i dette høje Ting, vil jeg gerne paa mit Partis Vegne gaa lidt udførligere ind paa hele det For- hold, det her drejer sig om, end de to foregaaende Ordførere fra de andre Sider har gjort.

Indtil for nylig har jeg gaaet i den Tro, at Forsørgelseslovgivningen var det mest udviklede Lovgivningsomraade, som det danske Regeringsmaskineri hidtil havde præsteret, og jeg har følt en vis Stolthed over, at jeg, efter at have ofret min Ung- dom paa den, turde sige, at jeg var lige saa fortrolig med dens Detailler som med dens Mangel paa Principper. Næst efter Forsør- gelseslovgivningen troede jeg indtil for 8 Dage siden, at Skattelovgivningen var det mest udviklede Omraade. Men efter at jeg har anvendt den sidste Uges Tid paa at at studere Landbolovgivningen med særligt Henblik paa det her foreliggende Lovfor- slag — en Uge, i hvilken jeg har følt mig ældet i betydelig Grad —, vil jeg indrømme, at de Lovgivere, som i Aarenes Løb har haft Ansvaret for denne Lovgivning, ikke i nogen som helst Henseende behøver at skamme sig. De har virkelig formaaet i Tidernes Løb at fremskaffe et saadant Sammensurium af Love og en saadan Massekombination af Ejendomsforhold in- denfor Landbolovgivningen, at den i ingen Henseende staar tilbage for de Lovgiv- ningsomraader, jeg nævnedes før. Og det

maa siges, at Nutidens Lovgivere i den Retning egentlig har været lige saa ferme som deres Forfædre. Særlig i de sidste 10 Aar har Jordspørgsmaalet været druk- net i en ren Syndflod af Kommissions- betænkninger, Lovforslag og Love. Vi har Betænkningen om Len og Stamhuse, vi har Landbokommissionens Virksomhed, vi har lige gennemført Love om Arvefæste- afgiften eller — for anden Gang — om Afløsning af Grundbyrder, og vi behandler nu Lovforslag om Fæsteafløsning, om Bru- gen af Huse paa Landet, om offentlige Jorders Bortsalg. Ved hver ny Lovs Gen- nemførelse har vi stadig den Trøst, at Loven aldrig har udtømt sit Emne, men at der stadig bliver Underafdelinger til- bage, til næste Rigsdagssamling begynder. Saaledes vil det ogsaa gaa ved denne Lov, hvor det har været Genstand for ret indgaaende Debat, hvor mange og hvilke af de forskellige Arter af Fæste-, Pligt-, Leje- og Tjenestehuse der egentlig skulde tages med i den Omgang. Saa- ledes er Forholdet, og naar man som ny Rigsdagsmand bliver, om jeg saa maa sige, strittet paa Hovedet ind i disse Papirmas- ser, saa kan det ikke skjules, at man, selv om de funkler af gyldne Tanker og bugner af Viden — foruden at dufte lidt af Standsinteresser —, spørger sig selv, om man egentlig ikke i nogen Grad har manglet Overblik og navnlig manglet Prin- cipper ved Ordningen af vor Landbolov- givning. Jeg ser ganske vist nok — det er i alt Fald det Indtryk, jeg har faaet ved at studere den —, at der har været en vis Retningslinie i den Lovgivning, der hidtil har foreligget, og som har strakt sig over mere end hundrede Aar, omtrent fra Stavnsbaandets Løsning, nemlig det Formaal at fremme Udskiftningen og sikre Bondestanden Jord. Men denne Udvik- ling har slaaet nogle slemme Slag, lidt under flere Tilbagefald i Godsejernes In- teresse. Først allerede i 1792, da Gods- ejerne, for at man kunde begunstige Hove- riets Afløsning, fik Ret til at inddrage Husene, en Udvikling, der havde ret skæb- nesvangre Følger, og dernæst i 1861, da Godsejerne fik Ret til at inddrage hver tiende Gaard af den Jord, der dog op- rindelig var bestemt til at skulle vedblive at være Bondejord. Og værst er, synes det mig, Udviklingen gaaet ud over Hu- sene; thi til Trods for, at disse faktisk var opstaaet paa fæstepligtig Bondejord, blev det efterhaanden fastslaaet i den juridiske Teori — og denne Teori blev stadfæstet